

DAVA KONUSU İDARİ İŞLEME İLİŞKİN GEREKÇELERİMİZ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi 16.09.2011 tarih ve 2111 sayılı kararı ile Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatlarını onaylamıştır (Ek 1). Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi, usul ve esas bakımından hukuka, kamu yararına, imar mevzuatına, kültürel ve tarihi peyzaj karakteristiklerine, şehircilik bilimine, çağdaş ulaşım planlaması ilke ve esaslarına aykırıdır.

Bilimsel gereklere ve mevzuata aykırılık, maddeler halinde aşağıda sunulmaktadır:

ESAS YÖNÜNDEN:

GENEL GEREKÇELER:

1. PLAN TADİLATLARI ULAŞIM POLİTİKALARINA, PLANLAMA BİLİMİ VE KENT MERKEZİ DÜZENLEME İLKELERİNE AYKIRIDIR.

Yapılan düzenleme, çağdaş ulaşım politikalarına aykırıdır. 'Çağdaş ulaşım politikalarının temel ilkesi, araç taşımak değil, insan taşımaktır.' Bugün, gelişmiş ülkelerin büyük kentlerinde bu yaklaşım dikkate alınmakta ve toplu taşıma sistemleri geliştirilmektedir. Toplu taşıma, kentlerimizin mekânsal sınırlılığı, kamu kaynaklarımızın azlığı ve artan nüfus gerçeğinde kent içi ulaşımında ucuz, verimli, kalıcı ve akılcı tek çözümdür (Ek 2).

Kent içi ulaşım planlamasındaki temel ilkelerden birisi de, kent merkezlerinin "*tüm kentliler tarafından kolay erişilebilen, ancak motorlu taşıtların içinden transit olarak geçişinin zorlaştırıldığı ve kısıtlandığı*" bir alan olarak düzenlenmesi gereğidir. Bu ilke ile planlanan ulaşım sistemlerinde kent merkezlerine özellikle toplu ulaşım araçları ile kentlilerin kolayca erişimi sağlandığı için merkezin ekonomik, sosyal ve kültürel canlılığı artmakta, diğer yandan motorlu taşıt trafiğinin, özellikle merkezi kullanmadan transit geçmek isteyen taşıtların geçişi zorlaştırılıp sınırlamalar getirildiği için taşıt trafiğinin merkez üzerindeki olumsuz etkileri ortadan kaldırılmaktadır.

İstanbul gibi büyük dünya kentlerinde, kent merkezleri toplu ulaşım sistemleri ve yaya ile bütünleştirilerek geliştirilmektedir. Kent merkezleri geniş yaya alanlarına ve bölgelerine dönüştürülmekte, toplu taşıma dışındaki taşıtların merkeze girişleri kısıtlanmakta, paralı hale getirilmekte ve hatta tamamen yasaklanmaktadır. Taşıtların kent merkezi üzerinden transit geçmelerini önleyen düzenlemeler (çevre yolları, alternatif koridorlar) yapılmakta ve hatta merkeze gelmek isteyen taşıtlar bile merkez çevresinde yapılan otoparklarda tutularak merkeze girmeleri önlenmektedir. İnsanı önde tutan tüm dünya kentlerinde özenle uygulanan bu çağdaş ulaşım planlama ilkeleri, kent merkezlerini motorlu taşıt trafiğinin en aza indirildiği, yaya ve toplu ulaşım sistemleri ile yaşantının zenginleştirildiği alanlar olarak planlanmakta, az gelişmiş ülkeler de dâhil olmak üzere hiç bir dünya kentinin merkezlerde yayalar yer altına alınarak taşıtların geçişine göre planlanmamaktadır. Taşıt sahipliliği ve trafik yoğunluğu İstanbul'dan çok daha yüksek olan kent merkezlerinde *örneğin, Londra/Picadilly'de, Londra/Trafalgar Meydanı'nda, Londra/Times Square'de, Paris/Champs Elyses'de* yayaların ulaşım hakkının engellenip, ulaşımın sadece taşıt trafiğine açılmasını kimse düşünmeye bile cesaret edememektedir.

2. PLAN TADİLATLARI İSTANBUL ULAŞIM PLANI KARAR, HEDEF VE İLKELERİNE AYKIRIDIR.

Yapımı için kararı alınan araçların yeraltına alınması İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Ulaşım Planlama birimince hazırlanan ve İstanbul Ulaşım Planlama Müdürlüğü'nce onaylanan İstanbul Ulaşım Ana Planı'nda bulunmamaktadır. Ulaşım Ana Planı'nda, kentin merkezi bölgeleri içinde ve çevresindeki yollar üzerinde katlı kavşak yapılmasına ilişkin bir plan kararı **yoktur.** Dolayısıyla, yapılan plan değişikliği ile yapımına karar alınan dava konusu kavşak, yürürlükteki Ulaşım Ana Planına aykırı olup, hukuka ayarlığı bulunmamaktadır.

3. PLAN TADİLATLARI T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İSTANBUL II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU'NUN 04.01.2012 GÜN VE 165 SAYILI KARARI, İSTANBUL I NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU'NUN 06.01.1999 GÜN VE 10521 SAYILI KARARINA AYKIRIDIR.

T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 06.01.1999 gün ve 10521 sayılı kararında (Ek 3);

*"İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Gümüştü Mah, 750 ada, 104 parselde bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin; Cumhuriyetin simgesi olan Taksim Cumhuriyet Alanı'nı (Taksim Meydanı) kuran öğelerden biri olması, Cumhuriyet Anıtı'nın, tarihi suyollarının Taksim'deki dağıtım noktası olan I. Sultan Mahmut dönemi yapılarından türünün tek örneği, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24.11.1962 gün ve 1804 sayılı kararı ile tescilli tarihi Maksem'in, Kentin önemli yeşil alanlarından biri olan **Taksim Gezisi'nin** ve bunların oluşturduğu aksta bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin birbirinden ayrılmaz ve Taksim Cumhuriyet Alanı ile bir bütün olduğu yönüyle anılan bu anıtların tümünün korunması gerektiğine, Atatürk Kültür Merkezi'nin kültür işlevi de göz önünde bulundurularak, 2863 sayılı Yasa'nın 6. ve 7. maddeleri gereği korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, ... karar verildi."*

denilmektedir. Ancak T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 04.01.2012 gün ve 165 sayılı kararında (Ek 4);

"İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesine ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı tadilatının meydanın yoğun taşıt kullanımından arındırılarak meydan vasfının özellikle yaya kullanımının güçlendirilmesine yönelik olduğunun anlaşıldığına, bu yöndeki Kurulumuza sunulan plan tadilatı tekliflerinin yürürlükteki imar planındaki meydan yayalaştırma kararlarına uygun olduğunun görüldüğüne, 2 ve 4 numaralı plan notlarında yer alan K. ve T.V.K.B.K. Kurulu ibarelerinin 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname doğrultusunda düzeltilmesine, iletilen 1/5000 ve 1/1000 plan tadilatı tekliflerinin 2863 sayılı Yasa kapsamında kültür varlığı açısından sakıncası olmadığına karar verildi."

denilerek 1999 yılındaki Kurul kararına aykırı bir karar verildiği görülmektedir.

Ayrıca yine dava konusu planların 3 nolu plan notunda;

"09.02.2011 gün ve 4225 sayılı İstanbul II Nolu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen "Taksim Kışlası" kentsel tasarım projesi ile bir bütünlük içerisinde değerlendirilecektir" şeklindedir.

Söz konusu kararda (Ek 5), "Taksim Kışlası" 1. dereceden tescillenmiştir. Mevcutta var olmayan bir yapının 1. dereceden tescilinin anlaşılabilmesi ile birlikte özgün malzeme, özgün plan ve özgün kullanım gerektiren koruma grubu I'in koşullarının yerine getirilmesi halinde buranın Kışlaya dönüştürülme olasılığı anlaşılabilir değildir.

Taksim Kışlasının, T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul I Numaralı K. ve T. V. K. Kurulu'nun 06.01.1999 gün ve 10521 sayılı kararında (Ek 3) kültür varlığı olarak tescil edilen Taksim Gezi Parkı'na yapılması planlanmaktadır. Bu durum da 1999 yılındaki kurul kararına aykırıdır.

4. TAKSİM KIŞLASININ YAPILMASI PLANLANAN TAKSİM GEZİ'Sİ (TAKSİM GEZİ PARKI) AFET HALİNDE TOPLANMA YERİDİR.

Bu projenin, çevresel etkilerinin değerlendirilmeden yürürlüğe konmaya çalışılmasının en önemli sebebi **deprem**dir. İstanbul, birinci dereceden deprem kuşağının ortasındadır. Ancak depreme uygun kent planlaması yapmak yerine hala deprem riski en yüksek olan düzenlemeler yapılmaktadır. Yapılması planlanan dalış tünellerinin içinde olacak olan otobüs durakları, dolayısıyla da tünellerde bulunacak insan yoğunluğu, bir deprem anında ciddi kayıplara yol açacaktır. Kaldı ki deprem esnasında yerin üstünde kalan insanlar bile açılan derin yarıkların içine düşme tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır.

Ayrıca, Taksim Meydanı, İstanbul'un en sıkışık bölgesi olan Beyoğlu'nun nadir geniş ve açık alanlarından biridir. Modern ve halka saygılı şehir düzenlemeleri, afet olasılıkları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Olası bir afet anında Beyoğlu'nda, halkın tek toplanabileceği açık alan olan Taksim Meydan'ın dava konusu planlar ile ortadan kaldırılmaya çalışılması şehircilik ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

5. PLAN TADİLATLARI 3194 SAYILI İMAR YASASI'NA EKLENEN BİR MADDEYE (EK MADDE 1) AYKIRIDIR.

3194 Sayılı İmar Yasası'na eklenen bir madde ile (Ek madde 1) **"Fiziksel çevrenin engelli vatandaşlar için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına uyulması zorunludur"** hükmü getirilmiştir.

Dolayısıyla, eğer bir yol üzerinde yaya geçidi (eş düzey ya da alt-üst geçit) yapılacaksa, bu yaya geçidinin engellilerin de kullanımına uygun olması yasal bir zorunluluktur. 572 sayılı KHK'nin yukarıda sözü edilen birinci maddesinde, "fiziksel çevrenin engelli vatandaşlar için ulaşılabilir kılınması için TSE'nin ilgili standartlarına uyulması" koşulu getirilmiştir. TSE'nin Nisan

1999'da çıkarmış olduğu TS 12576:¹ "Şehir içi yollar-Özürü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları" isimli standardın 1.3.7. maddesinde "özürülerin hareketini kolaylaştırmak için **yaya geçitleri düzayak olmalıdır**" ifadesi yer almakta, "**yoğun trafikli taşıt yollarında hemzemin yaya geçitlerinin yapılmaması halinde, özürülerin de kullanabileceği şekilde alt-üst geçitlerin yapılması**" açık biçimde belirtilmektedir (TS 12576, s.19).

Ayrıca, aynı standardın 1.3.7.2. maddesinde; "*... tekerlekli sandalyeli özürü için gerekiyorsa asansör, merdiven eğiminde hareket eden eğik asansör yapılmalıdır*" denilmektedir Dolayısıyla, ilgili kurumların, 572 sayılı KHK'nın 3194 sayılı İmar Yasası'na getirdiği madde gereği TSE'nin bu standardına uyararak, düzenlemeleri özürülerin de yararlanabileceği biçimde yapması gerekmektedir.

Ancak, mevcut düzenleme ile yayalar içindeki hareket kısıtlılığına sahip kişiler olan özürü, hasta, yaşlı, hamile, bebek arabalı kişilerin hareket kolaylığı ortadan kalkmakta ya da çok güç duruma gelmektedir.

6. PLAN TADİLATLARI 3194 SAYILI İMAR KANUNUNA AYKIRIDIR.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in (17.03.2001/24345 R.G) 3. maddesinin 6. fıkrasında, **Plan Değişikliği, "Plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, teknik ve sosyal altyapı dengesini bozmayacak nitelikte, bilimsel, nesnel ve teknik gerekçelere dayanan,** kamu yararını zorunlu kılması halinde yapılan plan düzenlemeleridir." biçiminde tanımlanmaktadır. Oysa kent bütününe ilgilendiren dava konusu plan değişikliği, İstanbul Ulaşım Ana Planı'nın bütünlüğünü bozan bir özellik göstermekte, hiçbir bilimsel, nesnel ve teknik gerekçeye de dayanmamaktadır. Bu araç ve yaya ulaşımına karar verilirken, gerekli bilimsel analiz, sayım, modelleme ya da kapasite tahmini gerçekleştirilmemiş, **kapsamlı bir kentsel ulaşım-dolaşım tespit ve değerlendirme çalışması yapılmamıştır. Kavşak ve çevresini kapsayan ulaşım ve dolaşım planı bulunmayıp, mevcut ve gelecekteki trafik hacimlerini, önerilen kapasitelerin gerekli ve yeterli olduğunu gösteren ulaşım ve trafik etüdüleri de yoktur.** Bilimsel ve teknik dayanağı olmayan bu yaklaşım bile plan değişikliklerinin iptali için yeterli bir gerekçedir. Ayrıca, mevcut durumda trafik açısından sorunlu olmayan bu kavşakta yapılan plan değişikliğinin, kamu yararını zorunlu kılan bir özellik göstermediği de açıktır. **Bu nedenle, yapılan plan değişikliği, İmar mevzuatındaki "plan değişikliği" tanımındaki hükümlere tamamen aykırıdır.**

7. PLAN TADİLATLARI AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ'NE AYKIRIDIR.

Ulusal hukuki düzenlemelerimizin yanı sıra, ülkemizde 20 Ekim 2000 tarihinde kanunla onaylanan **Avrupa Peyzaj Sözleşmesi** (2000) tarihi ve kültürel miras değerlerini, uluslararası önemde korumayı zorunlu kılacak taahhütleri içermektedir.

¹ **Şehir İç Yollar- Özürü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım kuralları (Kabul Tarihi:8.4.1999/Yürürlükte)**

<https://www.tse.org.tr/turkish/abone/StandardDetay.asp?STDNO=18910&sira=0> (Haziran.2007)

"Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, 20 Ekim 2000 tarihinde imzaya açılmış ve ülkemiz sözleşmeyi bu tarihte imzalamıştır. "Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygun Olduğuna Dair Kanun Tasarısı" önergesi ise 10 Haziran 2003 tarih ve 4881 nolu Kanunla onaylanarak 27 Temmuz 2003 tarih ve 25181 sayılı Resmî Gazete' de yayınlanmıştır."

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi önsözünde, peyzajın kültürel, ekolojik, çevresel ve sosyal alanlarda kamu yararı taşıdığı; peyzajın yerel kültürlerin biçimlenmesine katkı sağladığının ve bunun da Avrupa kültürel ve doğal mirasının en önemli parçası olduğunun, insanın refahı ve Avrupalı kimliğinin pekiştirilmesine katkıda bulunduğunun farkında olarak; ve doğal ve kültürel mirasın korunması ve yönetilmesini dikkate alarak sözleşme maddelerine giriş yapmaktadır. Diğer bir ifade ile yerel kültürlerin biçimlenmesinde katkısı olan kültürel mirasın korunması ve yönetilmesi sözleşmede birincil önemle vurgulanmıştır.

Yine sözleşmenin tanımlar bölümünde peyzaj ve peyzaj koruma aşağıdaki biçimde ifade edilmiştir.

- **"Peyzaj"**, insanlar tarafından algılandığı şekliyle, özellikleri insan ve/veya doğal faktörlerin etkileşimi ve eylemi sonucunda oluşan bir alandır;
- **"Peyzajın Korunması"**, peyzajın, doğal oluşumu ve/veya insanların aktivitelerinden kaynaklanan miras değeri ile doğrulanan önemli ve karakteristik özelliklerinin korunması ve devamı için yapılan eylemlerdir;

Diğer bir ifade ile insanlar tarafından biçimlenmiş alanlar peyzajın tanımlanmasında/kimliğinde doğal öğeler ve süreçler kadar etkilidir. Dolayısıyla **peyzajın tarihsel ve kültürel miras değerleri o peyzajın özelliklerini ortaya koyan önemli öğelerdir ve bu haliyle korunması gerekir.**

Sözleşmenin Madde 5: Genel Tedbirler bölümünde ise sözleşmeyi imzalayan her bir taraf peyzajları, yasayla, insanların çevrelerinin önemli bir bileşeni, onların paylaştıkları kültürel ve doğal mirasın çeşitliliğinin bir ifadesi ve kimliklerinin bir temeli olarak tanımayı taahhüt etmektedir.

Sözleşmede vurgulanan önemli noktalardan biri de yerel yönetimlere daha aktif ve katılımcı bir rolün yüklenmesidir. Sözleşme ile ülkemiz, "peyzajlar" üzerinde yapılacak değişiklikler ve uygulanacak politik süreçlerde, ilgili tüm paydaşların ve kamusal aktörlerin peyzaj kalitesinin yükseltilmesinde ve uygulanmasındaki eylem sürecine aktif katılımını özendirmekle yükümlüdür.

Yine 6. maddeye göre; ülkemiz kendine ait peyzajları belirlemeyi, bunların tipik özelliklerini bunları dönüştüren güçleri ve baskıları çözümlenmeyi, değişiklikleri kaydetmeyi, böylece **belirlenmiş olan peyzajları, bu peyzajlarla ilgilenen tarafların ve ilgili nüfusun bunlara verdiği özel değerleri dikkate alarak değerlendirmeyi yükümlenir.**

Taksim Meydanı ve çevresi, Londra'nın Trafalgar Meydanı, New York'un Times Meydanı, Barselona'nın Katalunya Meydanı gibi dünyanın önemli metropollerinin kimlik öğesi olarak ön plana çıkan kentsel açık mekanlarıyla aynı kulvarda yer almaktadır. Bu özelliği ile sadece yerel kültürel peyzaj mirası değil, gerek Avrupa gerekse dünya peyzajının önemli kültürel peyzaj öğelerinden birisi olma niteliği taşımaktadır. Taraf olduğumuz Avrupa Peyzaj Sözleşmesine göre, bu derece öneme sahip olan bir kamusal alanın, sözleşme

hükümleri bağlayıcılığında yerel yönetimlerin ve tüm paydaşların aktif rol alabileceği, katılımcı ve şeffaf bir planlama süreci ile planlanması gerektiği açıktır. Bu bölge için güncel olarak öne sürülen plan tadilatı ve basına deklare edilen kentsel tasarım projesine karşıt güçlü bir kamuoyunun varlığı, ülkemizin uygulamayı taahhüt ettiği sözleşme hükümlerini ihlal etmiş olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

8. PLAN TADİLATLARI BEYOĞLU KENTSEL SİT ALANI KORUMA AMAÇLI UYGULAMA İMAR PLAN KARARLARINA AYKIRIDIR.

Taksim Meydanı ve çevresinde trafiğin yeraltına alınmasını ve Topçu Kışlası'nın yeniden inşasını öneren projenin, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün, 4720 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen bölgeye ait 21.05.2009 tasdik tarihli, 1/5000 ölçekli Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı doğrultusunda hazırlanan, Büyükşehir Belediye Meclisinin 25.11.2010 tarih, 2659 sayılı kararı ile kabul edilerek 21.12.2010 tarihinde Büyükşehir Belediye Başkanınca onaylanmış olan 1/1000 ölçekli Beyoğlu İlçesi, Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planı ile ilişkisi açısından değerlendirildiğinde;

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planında plan hedefleri; Tarihi eserlerin yoğunlaştığı bölgelerin özelliklerinin vurgulanarak asli fonksiyonları çerçevesinde korunmasının sağlanması ve desteklenmesi,

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'nın yeşil dokusunun canlandırılarak peyzaj kalitesinin artırılması, kıyı alanlarının düzenlenerek kara bağlantısının sağlanması,

Mevcut lastik tekerlekli ulaşım sisteminin tarihi mekânlar üzerindeki taşıt baskısını her türlü önlemlerin alınarak sınırlandırmanın sağlanması ve yaya ilişkisinin kurulması,

Tüm ulaşım türlerinin birbirlerini besleyecek ve tamamlayacak biçimde entegre edilmesi ve kentsel tasarım projeleri ile çözümlenmesi,

şeklinde belirtilmektedir.

Önerilen projede ise, gerçekleştirilmesi planlanan ulaşım çözümlerinin ve Topçu Kışlası'nın inşasının İnönü ve Mete Caddeleri ile Gezi Parkı'ndaki tarihi Çınar Ağaçları kesilmeden gerçekleştirilemeyeceği açıkça görülmektedir. Bu açıdan proje içerdiği sert mekânların fazlalığı ve ağaç kayıpları nedeniyle plan hedeflerinde belirtilen 'yeşil dokunun canlandırılarak peyzaj kalitesinin artırılması ilkesi' ile çelişki içermektedir.

Plan hedeflerinde belirtilen, 'asli kullanımların korunması' bağlamında ise, 50 yılı aşkın bir süredir kentliler tarafından açık yeşil alan (park) olarak kullanılmış ve bu şekilde benimsenmiş bir alanın işlevinin, kültür ve ticaret merkezi inşası önerisi ile değiştirilmesinin planlanması yine yukarıdaki plan hedefleri ile çelişmektedir.

Ulaşım ile ilgili hedeflerde, 'tüm ulaşım biçimlerinin birbiri ile entegrasyonundan bahsedilmekte, ancak araç yolunun yer altına alınmasıyla birlikte yine yer altına taşınan toplu taşıma biçimleri ile yayaalar da meydana tecrit edilerek yer altındaki sisteme dahil

edilmektedir. Bunun sonucunda meydana bugün var olan yaya sirkülasyonu tamamen yok olacak ve Taksim Meydanı güvenli bir mekana dönüşecektir. Bu sebeple önerilen ulaşım yöntemlerinin yaya hareketliliği düşünülerek gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Bunun yanında özel bir turist çekim noktası olan İstiklal Caddesi'ne gelecek olan turistik servis araçlarının da yolcuları yeraltında bırakacağı ve İstanbul'un vitrini olan Taksim'e katılımın yayalar açısından son derece konforsuz olan yer altı aktarım noktalarından gerçekleşeceği de son derece düşündürücüdür.

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planında "Plan İlkeleri" başlığı altında belirtilen;

- *Ulaşım yönünden tarihi bölgenin içinde transit trafiğin azaltılması, lastik taşıt trafiği talebini arttırıcı, özendirici yol şemasından kaçınılarak kısıtlayıcı caydırıcı yol kurgusu oluşturulmalıdır.*

plan ilkesi ile çeliştiği görülmektedir. Zira yeraltından sağlanan bağlantı yolunun bölgeye getireceği trafik baskısı artacak, önerilen çözüm caydırıcı olmak yerine, bölgeye özel araçla ulaşımı teşvik edici yönde olacaktır. Bu eğilim otopark ihtiyacının doğmasına ve ara sokakların, hatta mevcut yeşil alanların alt katmanlarının yer altı otoparkı olarak kullanılması gibi çözümlerin gündeme gelmesine yol açacaktır (Nitekim planda bu tip çözümlerin öngörüldüğünden de bahsedilmektedir). Bu tip yer altı otopark alanlarının inşası getireceği mali külfet yanında, park içerisindeki bitkilendirilmiş toprak zeminlerin yerle olan ekolojik ilişkisini keserek, çeşitli doğal döngüleri zedelemekte ve kentin ekolojik yapısına da zarar vermektedir.

Aynı şekilde önerilen projenin, Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planında "Plan Politikaları" başlığı altında belirtilen bazı temel maddelerle çeliştiği göze çarpmaktadır. Planda belirtilen bu politik ilkeler şu şekildedir:

- *Tarihi mekânların kültür varlıkları ile bir bütün içinde fiziksel kaliteyi yükselterek korunmasının etkin ve dinamik bir planlama süreci içinde ele alınması,*
- *Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'nın Tarihi Yarımada ile birlikte sosyal-kültürel işlevlerini korunmak ve geliştirmek suretiyle sürdürülebilirliğin sağlanması,*
- *Ticaret alanlarının Beyoğlu Kentsel Sit Alanının korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını zedeler ve konut alanlarını tehdit eder duruma genişlemesinin ortadan kaldırılması,*
- *Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'nın yaşam kalitesini yükseltmek yönünde, mekansal stratejilerin ortaya konulması, gerekli mekansal düzenlemeler yapılarak bu yönde sürdürülebilirliğin sağlanması için gerekli kurumsal, idari ve mali imkanlar geliştirilmesinin sağlanması,*
- *Beyoğlu İlçesi'nin genelinde, özellikle; korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yoğun olduğu bölgeleri ve Beyoğlu İlçesi'nin kimliğinde odak noktalarını belirleyen alanlar arasında yaya aksları -gezi güzergahları-toplu taşıma sistemleri ile desteklenen meydanların ortaya çıkarılması ve yaya kimliğinin vurgulanması,*
- *Gerekli yerlerde sınırlı olmak koşuluyla otopark alanları ihdas edilerek, özellikle tarihi bölgelerdeki ulaşım sisteminde getirilen kısıtlamalara entegre edilmesi,*
- *Her türlü ulaşım sistemi kararlarının koruma prensiplerine aykırı sonuçlar oluşturmadan mevcut ulaşım sistemi ile entegre edilmesinin sağlanması, Tarihi*

mekanlara ulaşımı gerçekleştiren ve diğer ulaşım sistemleriyle entegre olan özgün bağlantıların sağlanması.

Plan politikalarının ilk maddesinde etkin ve dinamik bir planlama süreci öngörülmektedir. Oysaki önerilen proje(ler) kamu yararı gözetildiği belirtilse de, kamunun katılımı ve onayı ile gerçekleştirilmemektedir.

Söz konusu plan politikalarında yaya kimliğinin vurgulanmasından bahsedilmekte ancak araç trafiği ile birlikte yayaların da yer altına alınacağı göz ardı edilmektedir. Planda ulaşım sistemi kararlarının koruma prensiplerine aykırı sonuçlar doğurmadan uygulanması belirtilmekte ancak, yer altı tünellerinin batma noktalarında oluşacak istinat duvarlarının ve buralardaki kazı çalışmalarının bölgedeki tarihi dokuya etkileri göz ardı edilerek, öne sürülen proje bu plan politikası ile de çelişki içermektedir.

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planı raporunda bölgedeki yeşil alanlar ve Taksim Gezi Parkı ile ilgili tespitler ise şu şekildedir:

Beyoğlu genelinde yeşil alanlar oldukça yetersizdir. Beyoğlu'ndaki mevcut yeşil alanlar; Taksim Meydanı Gezi Parkı ve Gümüşsuyu Parkı gibi bölgesel parklar, geçmişte imar uygulaması ile gerçekleştirilen çok kısıtlı miktarda park-çocuk bahçeleri ve dolgu alanları gibi zamanla denizden kazanılmış ancak çok fonksiyonel kullanılmayan alanlardan oluşmaktadır. Beyoğlu Kentsel Sit Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında gösterilen Parklar ve Dinlenme Alanlarının ekolojik etütler yapılarak mevcut yeşil dokusunun korunması, gerekli ise peyzaj kalitesi artırılarak parklar, gezi ve dinlenme alanları, manzara parkları-seyir terasları vb. olarak kullanılması öngörülmüştür.

Plan çalışmasında öngörülen bölgesel ölçekteki park alanları çoğunluğu mevcut doku üzerinde de bulunmaktadır. Taksim Meydanı bitişiğinde bulunan ve meydan ile bir bütün olan, yaya yoğunluğunun çok fazla olduğu Taksim Gezi Parkı mevcut haliyle planda aynen korunmuştur. Anıtlar Kurulu'nun Taksim Kışlası'nın ihya edilmesine dönük kararları mevcut anıtsal ağaçların korunması ile mümkün olabilir. Anıtlar Kurulu'nun Taksim Kışlası'nın ihyasına dönük kararları verirken bu yeşil dokunun korunması gerekmektedir. Bu çerçevede; Taksim Gezi Parkı Alanında; kayıp anıt eserlerden olan Taksim Kışlasının Cumhuriyet Caddesi cephesinde kalan kısmı veya tamamı sosyal ve kültürel amaçlı fonksiyon verilerek, eserin yapı-gabari-irtifa veya yalnızca duvar olarak kullanımı ile seranomik kullanım, görsel-kültürel etkinlikler, tema parkı, gösteri alanı gibi işlevlerde kullanımı ile özgün yerinde Koruma Kurulu kararı ile ihya edilebileceği, ilgili Koruma Kurulu kararı ile uygun görülecek Taksim Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Projesi ile eserin yapı cephe-derinlik-gabari-malzeme-taşıyıcı sistem detayları kesinleştirilecek olup ilgili Koruma Kurulu'nca onaylanacak avan projesine göre uygulama yapılabileceği plan hükümleri getirilmiştir.

Bu raporda Beyoğlu bölgesinde yeşil alanların yetersizliği vurgulanarak giriş yapılmış olup, mevcut yeşil alanların korunmasının öngörüldüğü belirtilmektedir. Hemen ardından ise, bölgenin en büyük yeşil alanı olan Taksim Gezi Parkı'na inşa edilecek kültür merkezinin ayrıntıları verilmektedir.

İstanbul'un vitrini olan Taksim Meydanı ve devamındaki Gezi Parkı bölgedeki en geniş yeşil alan olma özelliği yanında, taşıdığı sosyal ve tarihi izler nedeniyle ölçülemeyecek kadar yüksek bir "kültürel peyzaj" değeri içermektedir.

9. PLAN TADİLATLARI İNSAN HAKLARINA, KENTLİ HAKLARINA VE YAYA HAKLARINA AYKIRIDIR.

En temel kentli ve yaşam haklarından biri olan engellenmeden, yavaşlatılmadan ve geciktirilmeden "yürümek hakkı" söz konusu düzenlemelerle engellenmekte ve kısıtlanmaktadır. Düzenlemelerle kentlilerin en doğal hakkı olan yürümek, yaya olarak erişim hakkı taşıtlara öncelik ve ayrıcalık sağlanması amacıyla ortadan kaldırılmaktadır.

Özellikle yayalar arasındaki dezavantajlı ve hareket engelli grupların (fiziksel ya da psikolojik özürlü, hasta, yaşlı, hamile, sakat, bebek arabalı, çocuk ve yük taşıyan, kapalı mekân korkusu bulunan v.b.) erişimi ve hareketleri, merdiven inme-çıkma, yer altındaki kapalı mekânlara zorla yönlendirilme ile zorlaştırılmakta, yolları uzatılmakta, geciktirilmekte ve büyük ölçüde kısıtlamalar getirilmektedir.

Dava konusu işlem nedeniyle **hasta, özürlü vatandaşlarımızın can güvenliği de tehlikeye girmekte**, alt geçitleri çeşitli engelleri nedeniyle kullanamayacak durumdaki (özürlü, kalp ve benzeri rahatsızlığı olan, yaşlı, hamile, bebek arabalı, kapalı mekân korkusu olan v.b.) vatandaşların özgürlüğü önemli ölçüde kısıtlanarak, kullanmaya zorlandıkları alt geçitler ve yer altındaki kapalı mekânlarla sağlıkları da tehlikeye atılmaktadır.

Bu durum insan haklarına, temel özgürlüklere, çağdaş kentsel yaşam standartlarına ve toplumsal eşitlik ilkelerine aykırıdır.

Bu düzenlemelerle kentlilerin yaşam hakları sınırlanmakta, toplum içindeki dezavantajlı gruplardaki insanların mağduriyetleri daha da artırılarak kent merkezini kullanabilme şans ve özgürlükleri kısıtlanmaktadır. Söz konusu uygulamalar, Avrupa Konseyi Avrupa Yerel Yönetimler Konferansı'nda Mart 1992'de kabul edilerek yayınlanan **Avrupa Kentsel Şartı**'nın ilk bölümünde yer alan **Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu**²'nda belirtilen *"...toplu taşıma, özel arabalar, yayalar, bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşımını kısıtlamayan uyumlu bir düzenin sağlanması..."* temel ilkesi ile de tamamen çelişmektedir.

10. PLAN TADİLATLARI KENTSEL-TOPLUMSAL BELLEK İÇİN XXXXXX

Cumhuriyetimizin Taksim Anıtı ve Atatürk Kültür Merkezi gibi önemli simgelerini barındıran ve simgeselliği nedeniyle mevcut haliyle korunmasını gereken Taksim Meydanı'nın her ne şekilde olursa olsun yapılanmaya açılması bu tarihin yok sayılması anlamına gelmektedir. Taksim Meydanına ilişkin alınan Koruma Kurulu Kararlarında da bu husus açıkça belirtilmektedir. Meydan'a neredeyse dokunulmazlık sağlayan tarihi unsurlardan biri olan Tarihi Taksim Maksemi; Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.03.1978 gün ve 10538 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescillidir. I. Sultan Mahmut dönemi yapılarından türünün tek örneği olan Maksem, Taksim Gezi Parkı ve Taksim'e tarihsel kimliğini veren unsurlardan biri olan Atatürk Kültür Merkezi ve Taksim Anıtı bu tarihselliğin simgeleridir. Bu yapıların hemen yanında ve komşuluğunda inşa edilecek her hangi bir yapı bu tarihi simgelerle bezeli meydanın kimliğini onarılmaz şekilde

² **Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu** <http://www.coe.fr/cplre/eng/etxt/echarteurbaine.php> (İngilizcesi)
Çeviren: Zerrin Yener ve Kumru Arapkirlioğlu, **Avrupa Kentsel Şartı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1996.**

zedeleyecektir. Taksim Cumhuriyet Alanı olarak ta bilinen Taksim Meydanı ve meydana komşu olan yapılar, Cumhuriyet'in simgesi şeklinde adlandırılırken, bu simgenin sadece Meydan'daki Cumhuriyet Anıtı ile sınırlı bir niteleme olmadığı, Meydan'ın tamamını kapsadığı açıkça ortadadır. Bu anlamda itiraz konusu alana ilişkin getirilen plan kararının; bu simgeselliği yok saydığı ve Taksim Meydanı'nın tarihi çevresi, kültürel mirası, sosyal, kültürel, ekonomik yapısı ve fiziksel koşulları göz önüne alınmadan oluşturulduğu açıktır. Bahsedilen aykırılıklar nedeniyle itiraz konusu plan hükmü, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve eki Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması Gösterimi Uygulaması Denetimi Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmeliğine aykırıdır.

Araç ve yaya trafiğini rahatlatacağı gerekçesi ile hazırlanan 98 bin metrekarelik Taksim Meydanı yayalaştırma projesi, çok büyük bir kentsel müdahaledir ve özellikle dalış tünelleriyle mevcut yol-bina ilişkisini kopartarak, bölgenin 'tarihi kentsel peyzajını' yok edecektir.

EK 1: DAVA KONUSU İDARİ İŞLEME İLİŞKİN İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ MECLİSİ KARARI

Karar Özeti: Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları

Karar Tarihi: 16.09.2011

Karar No: 2111

Dosya No: 2111

Karar: Planlama Müdürlüğünün 08/08/2011 gün ve 2011-11905 sayılı yazısında; " İLGİ: a) 27.07.2011 gün, /TN: 4474179-2312 sayılı Ulaşım Planlama Müdürlüğü yazısı ve ekleri.

b) 05.08.2011 gün, /TN: 4510732 B.No: 4812 sayılı Ulaşım Koordinasyon Müdürlüğü yazısı ve ekleri.

c) Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 20.8.2004 gün, S/89 Sayılı Genelgesi ve 20.8.2004 günlü, S/90 Sayılı Başkanlık Oluru.

TEKLİF

İlgi a) yazı ile; Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 15.07.2011 tarih, UTK2011/22-23 sayılı UTK kararı alındığı ve bu doğrultuda 1/5000 ve 1/1000 ölçekli İmar Plan tadilatları hazırlandığı belirtilerek plan tadilatı tekliflerinin 5216 sayılı yasanın 7.c maddesine göre İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'ne iletilmesi istenmektedir.

MER'İ PLANLARDA Kİ DURUM

Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi Alanı;

21.05.2009 tasdik tarihli 1/5000 ölçekli Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında ve 21.12.2010 tasdik tarihli 1/1000 ölçekli Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında, büyük bir kısmı Ulaşım Transfer Merkezi Alanı içinde kalan Meydan (Taksim Meydanı), Yaya Yolları, Yollar, Park Alanı (Taksim Gezi Parkı)nda kalmaktadır. Ayrıca proje alanı içinden Metro Hattı, Finiküler Hattı ile Nostaljik Tramvay Hattı geçmektedir. 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında, proje alanı içinde yer alan Taksim Cumhuriyet Anıtı alanında tescilli anıt eser taraması bulunmaktadır.

KURUM VE KURULUŞLARIN GÖRÜŞLERİ

Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi Alanına ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatlarına ilişkin alınan ilgili kamu kurum ve kuruluş görüşlerinden;

İlgi b) yazı eki Deprem ve Zemin İnceleme Müdürlüğü'nün 05.08.2011 gün, /1460-4506153 sayılı yazısında; "... ilgi yazı talebiniz yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda değerlendirilmiş olup, yukarıda ve raporda belirtilen hususların planlama aşamasında göz önüne alınması, uygulama öncesinde yapılacak olan zemin etüt çalışmasının bu hususları da içerecek şekilde hazırlanması ve bu doğrultuda uygulamaya gidilmesi koşuluyla, söz konusu 1/5000 ölç. N.İ. Plan tadilatı ve 1/1000 ölç. U.İ. Plan tadilatı jeolojik bakımdan uygun görülmüştür." denilmektedir.

İlgi b) yazı eki Raylı Sistem Müdürlüğü'nün 05.08.2011 gün, /2568 sayılı yazısında; "... yapılan inceleme neticesinde; avan, kesin ve uygulama projeleri hazırlanması safhalarında Müdürlüğümüzden uygunluk görüşünün alınması, uygulama safhasında Müdürlüğümüz tarafından metro ve füniküler sistemine ilişkin olarak istenecek olan her türlü emniyet tedbirlerinin alınması, Cumhuriyet Caddesi altından geçen karayolu

tünellerinin Taksim Metro İstasyonu Talimhane Yaya Alt Geçidi ile çakışması nedeniyle anılan alt geçit yer alan metro kontrol merkezine ait altyapı tesislerinin Müdürlüğümüzün görüşü doğrultusunda işletmeyi aksatmayacak şekilde deplase edilmesi şartlarıyla söz konusu projeye ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planı tadilatları Müdürlüğümüzce uygun bulunmuştur." denilmektedir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi Alanına ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatlarında proje alanı plan onama sınırı içerisinde alınarak "Meydan Alanı" fonksiyonu getirilmiş olup,

1/5000 ölçekli ve 1/1000 ölçekli meri plan paftaları üzerine;

"1- Plan onama sınırı içindeki alan; Meydan Alanı ve Taşıt Yoludur. Meydan alanı, Taksim Meydanı ile Taksim Gezi Parkı ve yakın çevresidir.

2- Uygulama; İBB ve ilgili K. ve T.V.K.B. Kurulunca onaylanacak Kentsel Tasarım Projesi doğrultusunda yapılacaktır.

3- 09.02.2011 gün ve 4225 sayılı İstanbul II Nolu K. ve T. V. K. B. Kurulu Kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen "Taksim Kışlası" Kentsel Tasarım Projesi ile bir bütünlük içerisinde değerlendirilecektir.

4- Uygulama aşamasında ilgili K. ve T.V.K.B. Kurulu görüşü ile ilgili kamu kurum ve kuruluş görüşleri alınacak ve bu görüşlere uyulacaktır.

5- Jeolojik ve jeoteknik etüt raporları doğrultusunda uygulama yapılacaktır.

6- Açıklanmayan hususlarda mer'i imar planı şartları geçerlidir. " şeklinde plan notları getirildiği görülmektedir.

1/5000 – 1/1000 ölçekli Plan tadilatları değerlendirildiğinde;

İlgi a) yazı eki plan tadilat paftaları Ulaşım Planlama Müdürlüğünce hazırlanarak tarafımıza iletilmiştir.

İlgi a) yazı eki 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan tadilatlarına ilişkin Deprem ve Zemin İnceleme Müdürlüğü ile Raylı Sistem Müdürlüğü'nün "şartlı uygun" görüşü bulunmaktadır.

Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmeliğin 6. maddesinin (f) bendi gereği, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı tadilat teklifi hakkında görüş ve önerileri alınmak üzere iki toplantı yapılmış olup toplantıda tadilata ilişkin;

Ulaşım Koordinasyon Müdürlüğü ve Proje müellifince; Taksim Meydanı ve çevresinde parçalı şekilde yaya alanlarının bulunduğu, Bu yaya alanlarının bir birine kesintisiz bağlantısının bulunmadığı, İstiklal Caddesi'ne yaya erişimi ancak sinyalizasyon kavşakları ile sağlandığı, Proje kapsamında Tarlabaşı Bulvarı-Cumhuriyet Bulvarı araç trafiği, AKM Önü ve Taksim Anıtı çevresinde bulunan araç yollarının yer altına alınacağı, bahsi geçen alanların yayalara bırakılacağı, Oteller Bölgesi olarak anılan bölgenin İstiklal Caddesi'ne erişiminin trafik kesişmesiz olacağı, yapılması planlanan proje ile tüm bu alanların birleştirileceği ve toplamda 98.000 m²'lik yayalaştırılmış alan elde edileceği,

Araç altgeçitleri Tarlabaşı Bulvarı istikametinde mevcutta bulunan araç otoparkından başladığı ve Cumhuriyet Caddesi-Asker Ocağı kesişimine kadar devam edeceği, Gümüşsuyu istikametinde Atatürk Kültür Merkezi'nden başladığı, Sıraselviler Caddesi istikametinde ise İstiklal Caddesi kesişiminden itibaren araç trafiği yeraltına alındığı, Bölgedeki binalara hizmet götürebilmek amaçlı olarak günün belli saatlerinde açık olacak şekilde servis yolları dizayn edildiği,

Taksimde durak yapan toplam 38 adet otobüs hattı ve 16 adet Taksim'den transit geçen hattın mevcut olduğu, Son istasyonları Taksim olan hatlar için AKM Otoparkı altında bulunan mevcutta hareket amirliği olarak kullanılan alan, Cumhuriyet Müzesi arkasında bulunan Taksim açık araç otoparkı toplu taşıma araçları için tahsis edilebileceği, ayrıca Haliç Metro Geçişi ve Marmaray ile son durakları Taksim olan birçok hattın kaldırılması gündeme geleceği hususları belirtildiği,

Raylı Sistem Müdürlüğünce; Söz konusu alandaki raylı sistemlere ilişkin shaftların projede bulunduğu,

Beyoğlu Güzelleştirme ve Koruma Derneğince; Taksim Meydanına ait plan tadilatında sadece ulaşım akslarının planlandığı, zeminde alanın tamamının meydan olarak öngörüldüğü, bu kadar büyük bir alanda zemin üstünün planlamasına dönük hiç bir kararın bulunmadığı,

Şehir Plancıları Odasınca; Bahse konu plan tadilatı meydanın yayalaştırılması ve ulaşım kararlarına dönük olmasına rağmen alandaki mevcut karayolu toplu taşıma duraklarına dönük herhangi bir kararın bulunmadığı, Cumhuriyet Caddesi ile Asker Ocağı Caddesi kesişimi (Divan önü) kavşaktaki yaya geçiş sorunlarının projede çözülmesine dönük alınmış kararların görülmediği, projede Tarlabası Caddesini Sıraselviler Caddesine bağlayan Zambak Sokağın trafiğe kapatıldığı hususları,

Ayasma Derneğince; Söz konusu plan tadilatı ile ulaşım akslarının yeraltına alınması öngörüldüğü, ancak meydandaki ulaşım yer altına alınması ile meydan çevresinde yer alan ticari işletmeler, konaklama birimleri vb. işlevlerin nasıl ve ne kadar etkileneceğine dönük kararların bulunmadığı, alan üstünün sadece meydan alanı olarak bırakılarak herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı,

Beyoğlu Belediye Başkanlığınca; Söz konusu plan tadilatının Taksim Meydanına dönük düzenlemenin bir kısmı olup sadece ulaşımın yeraltına alınmasını kapsadığı, meydan alanı olarak tanımlanan zemin üstü alanda getirilecek planlama kararlarına dönük ikinci bir projenin olacağı hususları belirtilmiştir." denilerek

İlgi a) yazı eki Beyoğlu, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi Alanına ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli plan değişikliği teklifi yürürlükteki yasalar ve yönetmelikler ile 5216 sayılı yasanın 7-c maddesi doğrultusunda Büyükşehir Belediye Meclisine iletilmesi istenmekte olup, kaşeli evrakın arka yüzünde yer alan Sn. İmar ve Şehircilik Daire Başkanının "mevcut görüşlerle Sn. Başkana Onay açılması" şeklindeki yazılı emri doğrultusunda 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Plan tadilatı ile 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Plan tadilatı hakkında yapılacak işlem Büyükşehir Belediye Başkanlık Onayına sunulmuş olup, Büyükşehir Belediye Başkanının "İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisine Takdim" Oluru ile Büyükşehir Belediye Meclisine havale olunmuştur.

KOMİSYON GÖRÜŞÜ: Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Plan tadilatı ile 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatı teklifi incelenmiş olup kamu yararı taşıdığından komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Meclisimizin onayına arz olunur."

Şeklinde hazırlanan İmar ve Bayındırlık Komisyonu raporu; İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinin 6. Seçim Dönemi 3. Toplantı Yılı, Eylül Ayı Toplantılarının 16 Eylül 2011 tarihli 5. birleşiminde okunarak, müzakereye açıldı. Yapılan müzakere ve işaretlerle oylama neticesinde raporun aynen ve Oybirliği ile kabulü kararlaştırılmıştır.

EK 2: GÜNÜMÜZDEKİ ÇAĞDAŞ ULAŞIM POLİTİKASI YAKLAŞIMLARI

Kent merkezlerine erişimdeki ulaşım sorunlarını etkileyen en önemli etmen, kullanılan ulaşım türleridir. Özellikle, bireysel ulaşım aracı olan otomobillerin kent merkezine geliş-gidiş amaçlı yoğun olarak kullanılması, trafik ve çevre sorunlarını artıran en önemli unsurdur. Uygulanan geleneksel ulaşım politikaları, otomobil kullanımını arttırarak trafik tıkanıklığını, ulaşım süresi ve maliyetini, çevre ve gürültü kirliliğini, mekânsal sorunları ağırlaştırmaktadır.

Geleneksel ulaşım politikası, tıkanan taşıt trafiğini veri olarak almakta ve noktasal çözümlerle (katlı kavşak yapımı, yol genişletmesi, yeni yol açılması gibi) sorunu çözmeyi hedeflemektedir. Ancak bu durum, otomobillere daha fazla talep yaratmakta, trafiğin bir sonraki kavşağa daha yoğun olarak ötelenmesine neden olmakta ve kısa sürede eski duruma geri dönüşmektedir. Gelişmiş tekniklere ve yüksek maliyetli yatırımlara rağmen, geleneksel ulaşım politikası sorunlara çözüm getirememekte, otomobil kullanımını özendiren bu yaklaşımla, kentler giderek yaşanmaz hale gelmektedir.

Ek kapasite yaratılarak otomobil trafiğinin rahatlatılması amaçlanırken, kullanımı yoğunlaşan otomobiller nedeniyle de kısa sürede işlevini yitiren **geleneksel yaklaşımlardan, gelişmiş ülkelerde 1960'lardan itibaren vazgeçilmiş 'taşıtların değil, kişilerin ulaşımı'** bilinci uyanmış, toplu taşımacılık önem kazanmıştır. Ayrıca kent merkezlerinde de yayalaştırma uygulamalarıyla otomobilin girebileceği alanların kısıtlanması yoğun olarak uygulanmaya başlanmıştır. Bu yöntemle, **"olabildiğince az yatırımla, bugünkü ulaşım altyapısının ve taşıtların daha verimli, hakça ve çevreye en az zarar verecek biçimde kullanılmasını sağlayacak biçimde yönetilmesi"** sağlanmaktadır. Toplu taşımacılığın geliştirilmesi, otomobille ulaşımın sınırlandırılması ve yaya alanlarının artırılması, bu yaklaşımın temel ilkeleridir.

Günümüzdeki çağdaş ulaşım politikalarında, otobüs özel yolları ve şeritleri oluşturulmakta; metro-tramvay gibi çağdaş ulaşım sistemleri hayata geçirilmekte, ayrıca özellikle kentin merkezi bölgelerine otomobille geliş kısıtlanmaktadır. Çağdaş yaklaşım, merkezi iş alanları için taşıt trafik yoğunluklarının azaltılması ve toplu taşımaya öncelikli olarak düzenlenmesini gerekli kılmaktadır.

Ayrıca 1996 yılında kabul edilen Avrupa Kentsel Şartı'ndaki şu tespitler dikkat çekicidir: "...otomobil ilk icat edildiği 1884'den beri, ulaşım politikalarını yönlendirmiş, hatta etkisiyle toplu taşım sistemlerini dahi gözden düşürmüştür.

Kente karşı otomobil; çok basitleştirilmiş bir ifade olmakla birlikte; durum buna çok yakındır. Yavaş ama kesin bir biçimde, otomobil kentleri öldürmektedir. Öyle ki 2000'Ti yıllar, ikisi bir arada olamayacağından, otomobil ya da kentten birini seçmemizi zorunlu kılacaktır.

Bugünden bir şey yapılmaz, yeni düzenlemeler getirilmezse, araç trafiği; özellikle de özel araçlar ve kamyonlar, sadece kentleri tahrip etmekle kalmayacak, 'sera etkisiyle' tüm çevrenin zarar görmesine de hatırı sayılır bir katkıda bulunacaktır." (Avrupa Kentsel Şartı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, İstanbul 1996.)

EK 3: T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI İSTANBUL I NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU'NUN 06.01.1999 TARİH 10521 SAYILI KARARI

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını
Koruma Kurulu

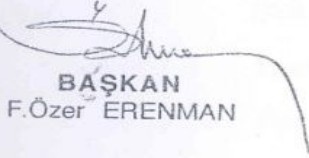
Toplantı Tarihi ve No: 6.1.1999-607
Karar Tarihi ve No : 6.1.1999-10521

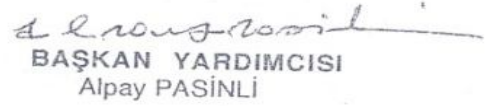
Toplantı yeri
İSTANBUL

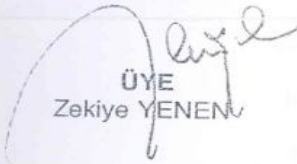
KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Gümüşsuyu Mah, 750 ada, 104 parselde yer alan, Kurulumuzun 7.7.1993 gün ve 4720 sayılı kararı ile belirlenen Beyoğlu Kentsel Sit Alanında kalan Atatürk Kültür Merkezi'nin 2863 sayılı Yasa'nın, 6.,7.,8., maddeleri kapsamında değerlendirilerek, korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesini ve koruma alanının belirlenmesini isteyen, Kültür Bakanlığı, Müsteşar Yardımcılığı'nın 10.12.1998 gün ve Müst.Yard/2171 sayılı yazısı okundu, yapılan görüşmeler sonucunda:

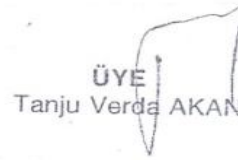
İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Gümüşsuyu Mah, 750 ada, 104 parselde bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin; Cumhuriyetin simgesi olan Taksim Cumhuriyet Alanı'nı (Taksim Meydanı) kuran öğelerden biri olması, Cumhuriyet Anıtı'nın, tarihi su yollarının Taksim'deki dağıtım noktası olan I. Sultan Mahmut dönemi yapılarından türünün tek örneği, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24.III.1962 gün ve 1804 sayılı kararı ile tescilli tarihi Maksem'in, Kentin önemli yeşil alanlarından biri olan Taksim Gezisi'nin ve bunların oluşturduğu aksta bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin birbirinden ayrılmaz ve Taksim Cumhuriyet Alanı ile bir bütün olduğu yönüyle anılan bu anıtların tümünün korunması gerektiğine, Atatürk Kültür Merkezi'nin kültür merkezi işlevi de gözönünde bulundurularak, 2863 sayılı Yasa'nın 6. ve 7. maddeleri gereği korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, Taksim Cumhuriyet Alanı'ndan soyutlanarak koruma alanı belirlenmesi mümkün olmadığından, anılan tüm bu alanın koruma alanı içerisinde mütalaa edilmesine, ancak Koruma Alanı sınırlarının, Kurul Müdürlüğümüzde inceleme aşamasında olan "Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Projesi" nin değerlendirilmesi sırasında belirlenebileceğine karar verildi.

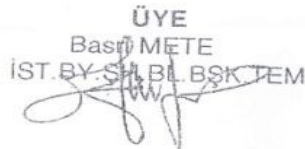

BAŞKAN
F.Özer ERENMAN

BAŞKAN YARDIMCISI
Alpay PASINLI

ÜYE
Zekiye YENEN

ÜYE
Kemal AKÇAY

ÜYE
Tanju Verda AKAN

ÜYE
Basri METE
IST.BY.SH.BL.BSK.TEM

ÜYE

EK 4: T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İSTANBUL II NUMARALI KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU'NUN 04.01.2012 TARİH 165 SAYILI KARARI

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 04.01.2012- 18
Karar Tarihi ve No : 04.01.2012- 165

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün ve 4720 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel Sit Alanı içerisinde yer alan, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 07.01.2009 gün 2302 sayılı kararı ile uygun bulunan 21.05.2009 t.t.li 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında ve 22.09.2010 gün ve 3791 sayılı kararı ile uygun bulunan 21.12.2010 t.t.li 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında kısmen Ulaşım Transfer Merkezi Alanı, kısmen Meydan (Taksim Meydanı), kısmen yaya yolları, kısmen yollar, kısmen de park alanı (Taksim Gezi Parkı) lejantında kalan alanda Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi kapsamında 15.07.2011 tarih ve UTK2011/22-23 sayılı UTK kararı alındığının belirtildiği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.09.2011 gün ve 2111 sayılı kararı ile uygun görülen Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesine ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı tadilatı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatlarının 2863 ve 3386-5226 sayılı yasa gereği değerlendirilmesinin istendiği İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Planlama Müdürlüğü'nün 02.11.2011 gün ve M.34.0.İBB.0.13.41.310.01.04.01/2011-14072-157137 sayılı yazısı, Müdürlük raportörlerinin 19.12.2011 tarihli raporu okundu, dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesine ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı tadilatı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatının meydanın yoğun taşıt kullanımından arındırılarak meydan vasfının özellikle yaya kullanımının güçlendirilmesine yönelik olduğunun anlaşıldığına, bu yöndeki Kurulumuza sunulan plan tadilatı tekliflerinin yürürlükteki imar planındaki meydan yayalaştırma kararlarına uygun olduğunun görüldüğüne, 2 ve 4 numaralı plan notlarında yer alan K.veT.V.K.B.Kurulu ibarelerinin 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname doğrultusunda düzeltilmesine, iletilen 1/5000 ve 1/1000 plan tadilatı tekliflerinin 2863 sayılı Yasa kapsamında kültür varlığı açısından sakıncası olmadığına karar verildi.

ASLI GIBİDİR
Yener ÇAVDAR
Müdür

EK 5: T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI İSTANBUL II NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU'NUN 09.02.2011 TARİH 4225 SAYILI KARARI

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No: 09.02.2011-282
Karar Tarihi ve No: 09.02.2011-4225

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün 4720 sayılı kararı ile kentsel sit alanı olarak ilan edilen, Kurulumuzun 17.01.2009 gün 2302 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı 22.09.2010 gün 3791 sayılı kararı ile 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı uygun bulunan alanda Taksim Gezi Parkına ilişkin öneri plan notu kapsamında iletilen belgelerin değerlendirilmesini talep eden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Şehir Planlama Müdürlüğü'nün 27.09.2010 tarih M.34.0.İBB.0.13.47.310.01.02/2010/ S:3389496-17548 sayılı yazısı ve söz konusu Kışlanın korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesini talep eden Beyoğlu Belediye Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü'nün 17.01.2011 gün M.34.6.BEB.38-2011/GD/5 G-141268 Ç- 409 sayılı yazısı ve Müdürlük raportörlerinin 11.10.2010 tarihli raporu okundu, dosyası incelendi, yapılan görüşme sonucunda;

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, 751 ada, 1-2-3-4 parsellerde bulunan ve yerinde mevcut olmayan "Taksim Kışlası"na ait iletilen bilgi-belgelerden, 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığı anlaşıldığından korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, koruma grubunun I olarak belirlenmesine, ne şekilde ihya edileceği ile ilgili olarak restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Projeleri ile bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesine ve söz konusu proje ile birlikte ağaç rölövesinin Kurulumuza getirilmesine karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Vildan SARIOĞLU
MÜDÜR V.

BAŞKAN
 Mete TAPAN
 İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
 Yaşar ÇORUHLU
 İMZA

ÜYE
 Sait KARABULUT
 İMZA

ÜYE
 Ufuk KOCABAŞ
 İMZA

ÜYE
 Hasibe SİLAHTAR
 İMZA

ÜYE
 Ömer KORMAN
 İMZA

ASLI GİBİDİR
Münevver DAĞGÜLÜ
İMZA

ÜYE
 Münevver DAĞGÜLÜ
 İMZA

ÜYE
 Erol ÇALIŞKAN
 İstanbul Büy. Bld. Tem.
 İMZA

ÜYE
 İlhan TURAN
 Beyoğlu Belediyesi Tem.
 İMZA